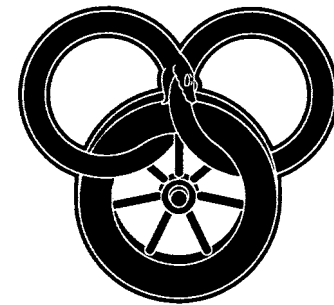

ROBERT DŽORDAN

Putanja bodeža^{deo} drugi

Osma knjiga u serijalu Točak vremena

Prevela
Slavica Bogić-Mijović

■ Laguna ■

Naslov originala

Robert Jordan
The Path of Daggers
Book Eight of The Wheel of Time

The Path of Daggers Copyright ©1998 by Robert Jordan

Cover Illustration Copyright © Sweet, Darrell via
Agentur Schlück GmbH.

Translation Copyright © 2009 za srpsko izdanje, LAGUNA

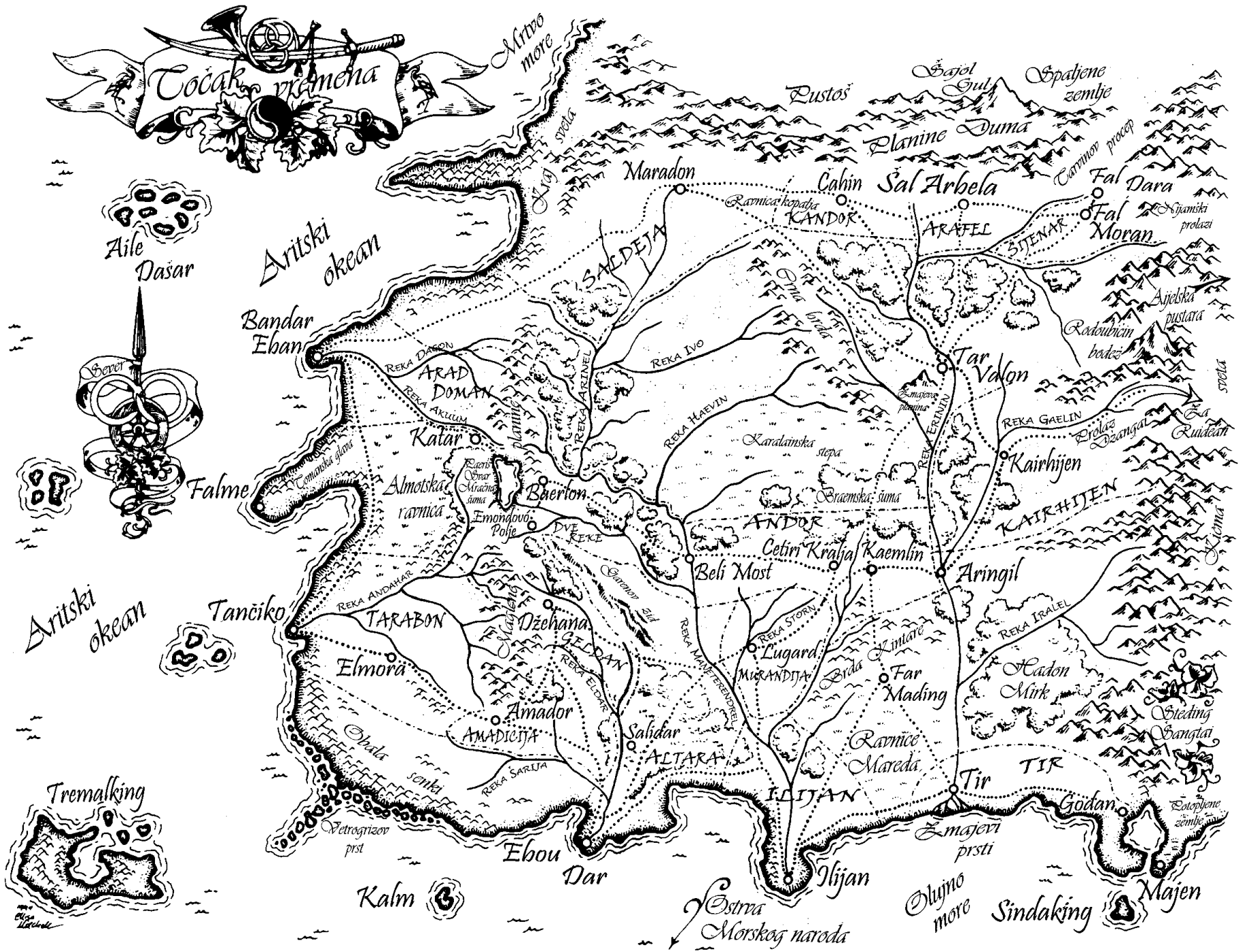
*Za Harijetu,
Moju svetlost, moj život, moje srce,
zauvek*

Ko želi da obeduje uz skut moćnika, mora se uspeti putanjom bodeža.

– Bezimena zabeleška ispisana mastilom na rubu istorijskog rukopisa (za koji se veruje da potiče iz vremena Artura Hokvinga) o poslednjim danima Tovanskog saveta

Na visinama, sve su putanje popločane bodežima.

– Stara seanšanska poslovice

Tocak vremena

Aile Dasar

Aritski okean

Bandar Eban

Aritski okean

Tanciko

Tremalking

Kalm

Ebu Dar

Ostria Morskog naroda

Olujno more

Sindaking

Majen

POGLAVLJE

15

Jače od pisanih zakona

U nejasnoj, hladnoj tami duboke noći, Egvena se probudila omamljena posle nemirnog spavanja i uznemirujućih snova, mučnijih nego inače, jer nije mogla da ih se seti. Za nju su njeni snovi uvek bili otvorena knjiga, jasni poput reči odštampanih na stranici, ali ovi su bili mračni i zastrašujući. U poslednje vreme je bilo i previše takvih. Posle njih je imala želju da trči, da pobjegne, nikada nije mogla da se seti od čega, ali uvek je postajala uznemirena i nesigurna, pa je čak i drhtala. Barem je nije bolela glava. Makar je mogla da se priseti snova za koje je znala da su sigurno značajni, iako nije znala kako da ih protumači. Rand, koji je nosio različite maske, a onda odjednom jedno od tih lažnih lica više nije bilo maska, nego on. Perin i neki Krpar, koji su se sekirom i mačem pomamljeno probijali kroz kupine, nesvesni litice koja se nalazila baš ispred njih. A te su kupine vrištale ljudskim glasovima koje nisu čuli. Met, koji je na ogromnim terazijama merio dve Aes Sedai, a od njegove odluke zavisilo je... Nije mogla da kaže šta; nešto nepregledno; svet, možda. Bilo je tu i drugih snova, a mnogi su odzvanjali patnjom. Odsкора su svi njeni snovi o Metu bili bleđi i puni patnje, poput senki koje su bacali košmari, gotovo kao da ni sam Met nije bio potpuno stvaran. Zbog toga se i plašila za njega, ostavljenog pozadi, u Ebou Daru, i mučilo ju je što ga je poslala tamo, a da ne pominje i sirotog

starog Toma Merilina. Ali oni snovi kojih se nije sećala bili su gori, u to je bila sigurna.

Probudili su je tihi glasovi koji su se raspravljali, a napolju, na nebu, i dalje je sijao pun mesec i bacao dovoljno svetla da se razaznaju dve žene, jedna naspram druge, pred ulazom u šator.

„Sirotu ženu po ceo dan glava boli, a jedva da se odmara noću“, oštro je šapotala Halima držeći ruke na bokovima. „Ostavi to da sačeka do jutra.“

„Neću da se raspravljam s tobom.“ Sijuanin glas je bio čista zima dok je rukom u rukavici bacivala ogrtač kao da se priprema za borbu. Bila je prikladno odevena za ovo vreme, u debelu vunu, bez sumnje navučenu preko onoliko haljina koliko je moglo da stane ispod. „Pomeraj se, i to brzo, ili ću tvoju utrobu iskoristiti kao mamac! I navuci na sebe neku pristojnu odeću!“

Tiho se nasmejaviši, Halima se uspravi i još upadljivije se postavi pred Sijuan, te joj zapreči prolaz. Njena bela spavaćica jeste bila pripijena, ali je bila dovoljno pristojna da posluži svrsi. Mada je bilo čudo kako je uspevala da se ne smrzne u tako tankoj svili. Ugalj u posudi za žeravicu na tronošću odavno se zagasio, a mnogo puta krpljeno šatorsko platno i slojevi ćilima na tlu nisu više uspevali da zadrže toplotu. Dah obeju žena bio je bleđa izmaglica.

Zbacivši čebad, Egvena se umorno uspravila na uskom poljskom krevetu. Ispod tankog sloja uglađenosti, Halima je bila seljanka i često se činilo kao da ne shvata kako Aes Sedai treba ukazivati dužno poštovanje, a ponekad je delovalo i kao da smatra kako ne mora nikoga da poštuje. S Predstavicama je razgovarala kao što bi to radila sa gazdaricama u svom selu, osmehnuta, gledajući ih pravo u oči, i sa otvorenom jednostavnošću koja je ponekad bila i zapanjujuća. Sijuan je, smeškajući se i izvodeći kniksove pred gotovo svakom sestrom u logoru, provodila dane povlačeći se pred ženama koje su, samo godinu dana ranije, skakale na jednu njenu reč. Mnoge su i dalje većinu nevolja u Kuli pripisivale njoj, smatrajući kako nije dovoljno propatila da bi se iskupila. To je bilo dosta da svačiji ponos počne da bridi. Zajedno, ove dve su bile poput fenjera bačenog u iluminatorska kola, no Egvena se nadala da će izbeći eksploziju. Osim toga, Sijuan se ne bi pojavila usred noći da to nije bilo neophodno.

„Vrati se u krevet, Halima.“ Prikrivajući zevanje, Egvena se sagla da ispod kreveta pronađe cipele i čarape. Nije usmerila niti je palila lampu. Bolje je ako niko ne primeti kako je Amirlin budna. „Idi, potreban ti je odmor.“

Halima se pobunila, možda i oštrije nego što bi trebalo pred Amirlin Tronom, pa ipak se uskoro ponovo našla u svom sićušnom poljskom krevetu koji je za nju bio ubačen u šator. To je ostavljalo veoma malo mesta za

kretanje, pored umivaonika, ogledala i pravog naslonjača, uz četiri velika kovčega složena jedan na drugi. U njima je bio uskladišten neprestani dotok odeće od Predstavnica, koje još nisu shvatile kako, bez obzira na Egveninu mladost, ona nije bila toliko nezrela da bi je mogle zaslepiti ili joj skrenuti pažnju svilom i čipkama. Halima je ležala sklupčana, posmatrajući kroz tamu, dok je Egvena hitro vukla češalj od slonovače kroz kosu, navlačila debele rukavice i ogrtač obrubljen krznom lisice prebacivala preko spavaćice. Debele vunene spavaćice, a po ovakvom vremenu ne bi joj smetalo ni kad bi bila još deblja. Činilo se kao da Halimine oči hvataju bleđu mesečinu i mračno sijaju, bez treptaja.

Egvena nije smatrala da je ova žena posesivna prema svojem mestu, u blizini Amirlin Trona, koliko god ono bilo neobavezno, a Svetlost je znala kako nije raznosila tračeve, međutim, Halima je posedovala nevinu radoznalost za sve, bilo da je se to ticalo ili ne. To je bio dovoljan razlog da sasluša Sijuan na nekom drugom mestu. Sad je već svako znao kako je Sijuan na određeni način povezala svoju sudbinu sa Egveninom, na kraj srca i zlovoljno, kako su mislili. Žena koja je izazivala podsmeh i ponekad i sažaljenje, Sijuan Sanče, spala je na to da bude povezana sa ženom što je nosila njeno nekadašnje zvanje, a ni sama neće biti ništa više od lutke na koncu čim Dvorana bude završila sukob oko toga ko će te konce i povlačiti. Sijuan je imala dovoljno ljudskog u sebi da gaji klice ozlojeđenosti, ali do sada su uspevale da sačuvaju tajnu kako su njeni saveti bili daleko od nevoljnih. Zato je podnosila sažaljenje i podsmevanje najbolje što je mogla, a svi su bili uvereni da se promenila – kao što joj je lice bilo drugačije zbog onoga što joj se dogodilo. To je verovanje moralo da se održi, jer bi u suprotnom Romanda i Lelejna, a vrlo verovatno i ostatak Dvorane, iznašli način da udalje nju – i njene savete – od Egvene.

Spoljna hladnoća ošamarila je Egvenu i uvukla joj se pod ogrtač; njena spavaćica kao da je bila poput Halimine, toliko je malo zaštite pružala. I pored debelog krzna i dobre vune, imala je osećaj da su joj stopala gola. Pramenovi ledenog vazduha uvijali su joj se oko ušiju, kao da se rugaju gustom krznu kojim joj je bila obrubljena kapuljača. Pošto je žudela za krevetom, bila joj je potrebna sva usredsređenost koju je mogla da prikupi kako bi mogla da zanemari hladnoću. Oblaci su jurili preko neba, a mesečevi zraci lebdeli su preko bleštave beline što je pokrivala zemlju, glatkog pokrivača prošaranog tamnim mrljama šatora i viših obrisa platnom prekrivenih kola na kojima su sada, umesto točkova, bile postavljene duge drvene skije. Većina kola nije bila postavljena odvojeno od šatora, već su stajala napuštena tamo gde su bila istovarena; niko nije imao srca da, na kraju dana, tera vozače i na taj dodatni

napor. Ništa se nije kretalo osim tih bleđih zraka koji su klizili. Široke prtine, ugažene da bi se prolazilo kroz logor, ležale su prazne. Tišina je bila tako sveža i duboka da je Egvena gotovo zažalila što je prekida.

„Šta je?“ tiho je upitala, iskosa bacivši pogled ka obližnjem malom šatoru koji su delile njene sluškinje, Čeza, Meri i Selama. Bio je miran i mračan kao i ostali. Iscrpljenost je preko logora raširila pokrov, debeo poput onog snežnog. „Nadam se da nije još jedno otkrovenje poput Srodnica.“ Uznemireno je coknula jezikom. I sama je bila izmučena dugim ledenim danima u sedlu i nedostatkom pravog sna, inače to ne bi kazala. „Oprosti mi, Sijuan.“

„Nema potrebe da se izvinjavaš, majko.“ I Sijuan je govorila ispod glasa i osmatrala okolinu kako bi proverila da li ih neko posmatra iz senki iza. Nijedna nije želela da se nađe pred Dvoranom raspravljajući o Srodnicama. „Znam da je trebalo da ti ih pomenem i ranije, ali to je delovalo kao obična sitnica. Nisam očekivala da će one devojke ikada razgovarati s nekom od njih. Ima toliko toga što treba da ti kažem. Morala sam pokušati da se odlučim i odaberem šta je najvažnije.“

Egvena se naprežala da ne uzdiše. To je, gotovo od reči do reči, bilo isto izvinjenje koje je Sijuan davala i ranije. Nekoliko puta. Pokušavala je da kaže kako se trudi da našopa Egvenu svojim dvadesetogodišnjim iskustvom Aes Sedai, pri čemu je više od deset bila Amirlin, a sve to u nekoliko meseci. Egvena se povremeno osećala kao guska koju tove za pijacu. „Pa, šta je to tako bitno večeras?“

„Garet Brin čeka u tvojoj radnoj sobi.“ Sijuan nije podigla glas, ali on je postao oštiji, kao i uvek kada je pričala o lordu Brinu. Ljutito je odmahнула glavom ušuškanom u duboku kapuljaču svoga ogrtača, i ispustila zvuk nalik frktanju mačke. „Taj je čovek došao cedeći se od snega, izvukao me je iz kreveta i jedva mi je dao vremena da se obučem pre nego što me je poseo na sedlo iza sebe. Ništa mi nije rekao; samo me je spustio na ivici logora i poslao me da te pozovem, kao da sam obična sluškinja!“

Egvena odlučno uguši nadu koja je rasla u njoj. Bilo je i previše razočaranja, a šta god da je dovelo Brina usred noći, sigurno da nije nešto što bi ona priželjkivala, već najverovatnije neka nevolja. Koliko je preostalo do granice s Andorom? „Hajde da vidimo šta hoće.“

Krećući prema šatoru koji su svi nazivali Amirlininom radnom sobom, čvršće je privila ogrtač. Nije drhtala, ali to što sebi nije dozvoljavala da oseća vrućinu ili hladnoću, nije značilo da će one i nestati. Mogle su da ostanu zanemarene sve do trenutka kada bi od sunčanice prokuvao mozak ili dok šake ili stopala ne bi počela da se raspadaju od promrzlina. Razmišljala je o onome što je Sijuan rekla.

„Nisi spavala ovde, u svom šatoru?“ oprezno je upitala. Druga žena se prema lordu Brinu odnosila kao neka vrsta služavke, veoma čudno, ali Egvena se nadala kako Sijuan neće dozvoliti svom tvrdoglavom ponosu da je dovede do nečega što bi mu dozvolilo sticanje prednosti. Nije mogla to da zamisli, ni od njega ni od nje, ali donedavno nije mogla da zamisli ni Sijuan koja bi prihvatila bilo koji deo takvog položaja. Još uvek nije mogla da dokuči zbog čega je to činila.

Glasno šmrknuvši, Sijuan šutnu sopstvenu suknju, pa gotovo pade pošto su joj cipele proklizale. Sneg, ugažen od bezbrojnih stopa, brzo se pretvarao u grubu ledenu ploču. Egvena je pažljivo birala kuda gazi. Svaki dan donosio je slomljene kosti koje su sestre, već umorne od puta, morale da Isceljuju. Upola zanemarivši sopstveni ogrtač, ponudila je ruku zarad podrške, koju je mogla koliko da primi toliko i da pruži. Sijuan ju je prihvatila, mrmljajući.

„Kad sam završila sa čišćenjem rezervnih čizama i drugog sedla tog čoveka, bilo je prekasno se probijem nazad po ovome. A nije da mi je ponudio išta više od ćebadi u jednom ćošku; ne Garet Brin! Naterao me je da ih sama iskopavam iz kovčega, dok se on izgubio samo Svetlost zna kuda! Muškarci su muka, a ovaj je najgora!“ Ne zastajući ni da bi uhvatila dah, promenila je temu. „Ne bi trebalo da dozvoljavaš Halimi da spava u tvom šatoru. Ona je još jedan par ušiju kojih se moraš paziti, jer uši su njuškala. Osim toga, imaš sreće da je još uvek nisi zatekla kako zabavlja nekog vojnika.“

„Veoma mi je drago što Delana može da se odrekne Halime preko noći“, odlučno odvratila Egvena. „Potrebna mi je. Osim ako misliš da će mi Nisao uspješnije Lečiti glavobolju u drugom pokušaju.“ Činilo se da joj Halimini prsti naprosto izvlače bol iz temena; bez toga uopšte ne bi mogla da zaspi. Nisaoini naponi nisu imali baš nikakvog učinka, a ona je bila jedina Žuta kojoj je Egvena mogla da poveri svoje nevolje. Što se ticalo ostalih... Progovorila je još čvršćim glasom: „Čudi me da još uvek slušaš ta ogovaranja, dete. Činjenica da muškarci gledaju ženu ne znači da ih ona poziva, a to bi trebalo dobro da znaš. Videla sam nekoliko njih koji te merkaju, kezeći se pri tom.“ Postajalo joj je lakše nego ranije da koristi taj ton.

Sijuan joj uputi jedan zapanjen pogled iskosa, pa trenutak potom promrmlja izvinjenje. Možda je čak bilo i iskreno. U svakom slučaju Egvena ga je prihvatila. Lord Brin je veoma loše uticao na Sijuaninu narav, a pošto su ubacile Halimu u raspravu, Egveni je bilo drago što nije bila prinuđena da zauzme još stroži stav. Sama Sijuan rekla joj je kako ne treba da trpi besmi-slice, a sasvim sigurno nije morala da ih trpi od Sijuan, između svih njih.

Gegajući se ruku podruku, nastavile su u tišini dok im je hladnoća maglila dah i uvlačila im se pod kožu. Sneg je bio prokletstvo i nauk. I dalje je mogla

da čuje Sijuan kako govori o nečemu što je nazivala zakonom nenamernih posledica, koji je jači od bilo kog pisanog zakona. Sve što radiš može da izazove, ili da ne izazove, posledice koje si priželjkivala, ali će uvek izazvati bar još tri koje nikada nisi očekivala, a jedna od njih najčešće će biti neprijatna.

Prve, slabe kiše izazvale su čuđenje, iako je Egvena već bila obavestila Dvoranu kako je Zdela vetrova pronađena i upotrebljena. To je bilo gotovo sve što se usuđivala da im kaže o onome što joj je Elejna ispričala u Tel'aran'riodu; previše onoga što se desilo u Ebou Daru bilo je upravo ono zbog čega bi ovde ostala bez ikakvog oslonca, a njen položaj je i ovako bio prilično nesiguran. Prve kapljice izazvale su pravu eksploziju radosti. U podne su prekinuli marš, a bilo je logorskih vatri i gošćenja na kiši koja je rominjala, molitvi zahvalnica među sestrama i plesa među slugama i vojnicima. U stvari i neke od Aes Sedai su tada bile zaplesale.

Nekoliko dana kasnije, nežne kiše pretvorile su se u pljuskove, a potom u urličuće oluje. Temperature su pale, strovalile su se, a oluje su se pretvorile u mećave. Sada su razdaljinu koju su nekada prelazili za dan – dok je Egvena škrgutala zubima što se toliko sporo kreću – prevaljivali za pet dana ako je na nebu bilo samo oblaka, a kada bi padali snegovi, nisu se kretali uopšte. Bilo joj je dovoljno lako da smisli tri nenamerne posledice, ili više njih, pri čemu je sneg možda bio i najmanje neprijatna.

Kad su se približile malom zakrpljenom šatoru nazvanom Amirlininom radnom sobom, pored jednih visokih kola pokrenu se senka, a Egveni zastade dah. Senka se pretvorila u priliku koja je dovoljno zabacila kapuljaču da bi otkrila Leanino lice, povukavši se potom nazad u tamu.

„Ona će čuvati stražu i obavestiti nas ako neko bude naišao“, tiho reče Sijuan.

„Dobro je“, promrmlja Egvena. Mogla je to da joj kaže ranije. Napola se bila prestravila da je to Romanda ili Lelejna!

Amirlinina radna soba bila je mračna, ali lord Brin je strpljivo stajao unutra, čekajući, umotan u svoj ogrtač, senka među senkama. Prigrlivši Izvor, Egvena poče da usmerava, ne da bi zapalila fenjer koji je visio sa srednje grede niti ijednu od sveća, već da bi stvorila malu sferu bledeg svetla iznad stola na rasklapanje koji je koristila za pisanje. Veoma malu, i veoma bledu; verovatno neće biti primećena spolja, a može se ugasiti brzo poput munje. Nije sebi mogla priuštiti da je uhvate.

Postojale su Amirlin koje su vladale pomoću snage, Amirlin koje su uspevale da održe ravnotežu naspram Dvorane, ali i Amirlin koje su bile slabe, s malo snage kao ona, čak i manje, mada retko, koje su bile dobro skrivene u tajnim zapisima Bele kule. Nekoliko ih je straćilo moć i uticaj, palo iz snage

u slabost, ali za više od tri hiljade godina bilo ih je veoma malo koje su uspele da se pomere u suprotnom pravcu. Egvena bi silno volela da zna kako li je to uspelo Mirijam Kopan i ostalima iz te šačice. Ako je iko ikad pomislio da to zapiše, te stranice su bile davno izgubljene.

S poštovanjem se naklonivši, Brin nije pokazivao iznenađenje zbog njene predostrožnosti. Znao je kolikoj se opasnosti izlaže što se u tajnosti sastaje s njim. Verovala je, u velikoj meri, ovom postojanom, prilično osedelom čoveku s prostodušnim vremešnim licem, i to ne samo zbog toga što je morala. U plaštu od debele crvene vune, postavljenom krznom lasice i obrubljenim plamenom Tar Valona, poklonom od Dvorane, ipak je on desetak puta proteklih nedelja jasno iskazao kako je, bez obzira na to šta Dvorana misli – a on nije bio toliko slep da to ne primeti! – ona Amirlin, a on prati Amirlin. O, on to nikad nije otvoreno saopštio, međutim, nije moglo biti sumnje u pažljivo izrečene nagoveštaje. Bilo bi previše očekivati išta preko toga. U logoru je bilo skrivenih struja gotovo koliko i Aes Sedai, a neke su bile dovoljno jake da ga smaknu. Bilo ih je nekoliko koje su bile dovoljno jake da je zaglibe još dublje nego što je već bila, bude li Dvorana saznala za ovaj sastanak. Verovala mu je više nego ikome osim Sijuan i Leane, ili Elejne i Ninaeve, možda više nego ijednoj od sestara koje su joj se tajno zaklele na vernost, a želela je da ima hrabrosti da mu veruje još više. Svetleća lopta bacala je slabašne, isprekidane senke.

„Ima li novosti, lorde Brine?“ upitala je, prigušujući nadu. Mogla je smisliti više od desetak mogućih poruka koje bi ga dovele usred noći, a svaka je imala sopstvene klopke i zamke. Je li Rand odlučio da pridoda još neku krunu ilijanskoj, ili su Seanšani nekako porobili još jedan grad, ili je Družina Crvene ruke odjednom krenula svojim putem umesto da bude za petama Aes Sedai, ili...

„Jedna vojska je severno od nas, majko“, mirno je odgovorio. Ruke u kožnim rukavicama opuštene su mu ležale na balčaku dugačkog mača. Jedna vojska na severu, ili još malo snega, njemu je bilo sasvim svejedno. „Većinom Andorci, ali i veliki broj Muranđana. Moji izviđači su doneli tu novost iz dubine njihovih redova pre manje od sata. Predvodi ih Pelivar, a i Aratela je s njim, visoka sedišta dve najjače Kuće u Andoru, a povelili su ih još najmanje dvadeset. Čini se da odlučno stupaju ka jugu. Ako nastavite kao što ste dosad, a ja sam odlučno protiv toga, srešćemo ih licem u lice kroz dva dana, najviše tri.“

Egvena je održala nepomično lice, potisnuvši olakšanje. Ono čemu se nadala, ono što je čekala; ono za šta se bojala da se nikada neće dogoditi. Začudo, Sijuan je bila ta koja se zaprepastila, i prekasno je prekrila usta

rukom u rukavici. Brin podiže obrvu pogledavši ka njoj, ali ona se brzo povratila, navukavši spokoj Aes Sedai tako debeo da se gotovo moglo zabraviti na njeno mladoliko lice.

„Muče li te nedoumice jer treba da se boriš protiv svojih Andoraca?“ zapovednički je upitala. „Govori, čoveče. Ovde nisam tvoja pralja.“ Pa, bilo je majušnih naprslina u tom spokoju.

„Po tvojoj zapovesti, Sijuan Sedai.“ U Brinovom glasu nije bilo ni mrvice izrugivanja, no Sijuan je ipak počela da steže usne, dok se njena prividna smirenost brzo topila. On joj se malčice nakloni, poput nekakvog radnika, ali pristojno. „Naravno da ću se boriti s kime god majka želi da se borim.“ Čak ni ovde nije hteo da bude otvoreniji. Muškarci su bili naučeni oprezu u blizini Aes Sedai. Kao i žene. Egvena je imala utisak da joj je taj oprez postao druga koža.

„A ako ne budemo nastavili?“ upitala je. Toliko su planirale, ona i Sijuan nasamo i samo ponekad s Leanom, a još uvek je morala da pažljivo odmerava svaki korak, kao na onim ledenim stazama napolju. „Ako se zaustavimo ovde?“

Nije oklevao. „Ako postoji način da ih pridobiješ bez borbe, sve će biti u redu, međutim, sutra će oni stići do odličnog položaja za odbranu: jedno krilo će im štititi reka Arman, drugo velika tresetna močvara, a mali potoci spređa će slabiti napade. Pelivar će se tu smestiti da čeka; on zna šta treba da radi. Aratela će učestvovati ako bude bilo pregovora, međutim, koplja i mačeve prepustiće njemu. Ne možemo tamo da stignemo pre njega, a u svakom slučaju, tamošnji teren nama nije od koristi kada je on na severu. Ako nameravaš da se boriš, savetujem da se uputimo ka onom grebenu koji smo prošli pre dva dana. Možemo do tamo da stignemo u dobrom stanju, pre njih, ako bismo krenuli u zoru, a Pelivar bi dobro promislio pre nego što bi tamo krenuo na nas, makar imao i trostruko više vojnika nego sada.“

Skupljajući i pružajući nožne prste, koji su joj se gotovo smrzli u čarapama, Egvena razdraženo izdahnu. Bilo je razlike između toga da se ne dozvoli da te hladnoća dodirne i da se ne oseća. Pažljivo opipavajući put, ne dozvoljavajući da je hladnoća ometa, postavila je pitanje: „Hoće li razgovarati ako im se ukaže prilika?“

„Verovatno, majko. Murandani gotovo da se i ne računaju; oni su prisutni samo da bi izvukli bilo kakvu prednost iz ove situacije, kao i njihovi sunarodnici pod mojim zapovedništvom. Pelivar i Aratela se računaju. Ako bih morao da se kladim, rekao bih da oni samo žele da vas zadrže van Andora.“ Smrknuto je odmahnuo glavom. „Ali boriće se ako budu morali, bude li to neophodno, možda čak i ako bi to značilo da se suoče sa Aes Sedai umesto

samo s vojnicima. Očekujem da su čuli iste priče kao i mi o borbama tamo, na istoku.“

„Riblje iznutrice!“, zareža Sijuan. Toliko o smirenosti. „Napola dopečeni tračevi i sirova ogovaranja nisu nikakav dokaz da je bilo ikakve bitke, tupane nijedan, a i da se dogodila, sestre ne bi sebi dozvolile da ih umešaju u nju!“ Ovaj je čovek u njoj izistinski budio porive za grehom.

Začudo, Brin se samo nasmešio. To se često događalo kada bi Sijuan imala svoje ispade. Kod svakoga drugog i na svakom drugom mestu, Egvena bi takav osmeh nazvala nežnim. „Bolje za nas ako veruju u to“, blago se obratio Sijuan. Lice joj je toliko potamnelo da se moglo pomisliti kako joj se ruga.

Zašto je inače razumna žena puštala da joj se Brin zavlači pod kožu? Šta god da je bio razlog, Egvena noćas nije imala vremena za to. „Sijuan, primetila sam da je neko zaboravio da odnese začinjeno vino. Po ovakvom vremenu nije moglo da se ukiseli. Zagrej nam ga, molim te.“ Nije volela da ponižava ovu ženu pred Brinom, ali morala je da je obuzda, a ovo je delovalo kao najnežniji način to da uradi. Stvarno, nije trebalo da srebrni vrč ostave tako, na stolu.

Sijuan se nije stvarno žacnula, ali po njenom povređenom izrazu, koji je brzo obuzdala, niko ne bi poverovao kako je, inače, prala donje rublje ovom čoveku. Bez ijedne reči blago je usmerila da bi ugrijala vino u srebrnom vrču, potom brzo napunivši dva čista pehara od kovanog srebra i predavši prvi Egveni. Drugi je zadržala, a dok je otpijala iz njega, piljila je u lorda Brina kome je ostavila da sam sipa.

Grejući prste u rukavicama na svom peharu, Egvena oseti blesak razdraženosti. Možda je to bio deo Sijuanine dugo odlagane reakcije na smrt svog Zaštitnika. I dalje je s vremena na vreme bivala plačljiva, bez ikakvog razloga, mada je to pokušavala da sakrije. Egvena izbacila te misli iz glave. Noćas je to ličilo na mravinjak spram planina.

„Želela bih da izbegnem borbu, ako mogu, lorde Brine. Ova vojska je za Tar Valon, ne da bi se ovde vodio rat. Postaraj se da se što pre ugovori sastanak Amirlin Trona s lordom Pelivarom i gospom Aratelom i svakim još za koga misliš kako bi trebalo da bude prisutan. Ne ovde. Naš otrcani logor ne bi ih previše zadivio. Što je pre moguće, drži to na umu. Ne bih se bunila ni da to bude koliko sutra, ako bi tako moglo da se udesi.“

„To je ranije nego što mogu da izvedem, majko“, blago joj je odgovorio. „Ako pošaljem jahače čim se vratim u logor, sumnjam da će moći da se vrate i donesu odgovor pre sutrašnje večeri.“

„Onda ti predlažem da se brzo vratiš.“ Svetlosti, ala su joj ruke i noge bile hladne na dodir! Kao i donji deo stomaka. Međutim, uspela je da zadrži smirenost glasa. „I želim da taj sastanak i postojanje te vojske držiš dalje od Dvorane što duže bude moguće.“

Ovog puta, tražila je od njega da rizikuje koliko i ona. Gareth Brin je bio jedan od najboljih među vojskovođama, međutim, Dvorana je bila uznemirena jer nije vodio vojsku onako kako je njoj odgovaralo. Na početku, bile su mu zahvalne zbog imena jer je ono pomoglo da se vojnici privuku njihovom cilju. Sada je vojska brojala više od trideset hiljada ljudi, i još ih je pristizalo, čak i otkako su počeli snegovi, a one su pomislile da im možda lord Gareth Brin više nije potreban. A podrazumevalo se da je bilo i onih koje su verovala kako im on nikada nije ni bio potreban. Zbog ovoga ga ne bi samo oterale. Ako bi Dvorana odlučila da dela, on bi mogao i da ode glavoseći zbog izdaje.

On nije ni trepnuo, niti je postavljao pitanja. Možda je znao da mu ne bi odgovorila. Ili je možda znao odgovore. „Nema mnogo prometa između mog i vašeg logora, ali već previše ljudi zna za ovo da bi to zadugo ostalo tajna. No učiniću šta budem mogao.“

Tako prosto. Prvi korak na putu koji će je postaviti na Amirlin Tron u Tar Valonu, ili će je isporučiti Dvorani da je čvrsto stisne, ne ostavljajući joj ništa o čemu bi mogla da odlučuje osim hoće li joj Romanda ili Lelejna nalagati šta da radi. Nekako, takav prelomni trenutak trebalo je da bude praćen fanfarama ili trubama, ili barem grmljavinom na nebu. U pričama je uvek bilo tako.

Egvena pusti da svetleća lopta nestane, međutim, dok se Brin okretao da pođe, dograbila ga je za ruku. Bilo je to kao da kroz njegov kaput hvata debelu granu. „Nešto što sam nameravala da pitam, lorde Brine. Ne verujem da želiš da vodiš ljude iscrpljene maršom pravo u opsadu Tar Valona. Koliko bi želeo da se odmaraju pre nego što je započnemo?“

Prvi put je zastao, a ona pozele da i dalje ima svetlosti kako bi mu videla lice. Učinilo joj se da se namršti. „Čak i da izuzmemo ljude koje Kula plaća“, konačno je polako progovorila, „vesti o svakoj vojsci lete poput sokola. Elaida će tačno u dan znati kada stižemo i neće nam ostaviti ni sata. Znaš li da uvećava gardu Kule? Na pedeset hiljada ljudi, kako se čini. Ali mesec dana, ako bi moglo, za odmor i oporavak. Desetak dana bi poslužilo, međutim, još je bolje jedan mesec.“

Klimnula je, pustivši ga. Zabolelo ju je to neočekivano pitanje o gardi Kule. Bio je svestan kako joj Dvorana i ađasi govore samo onoliko koliko su smatrali da ona treba da zna i ništa više. „Pretpostavljam da si u pravu“,

konačno je progovorila. „Neće biti vremena za odmor kada stignemo do Tar Valona. Pošalji svoje najbrže jahače. Neće biti nikakvih poteškoća, zar ne? Pelivar i Aratela će ih saslušati?“ Nije odglumila taj nagoveštaj straha. Budu li sada morali da se bore, moglo bi da bude uništeno više nego samo njeni planovi.

Koliko je mogla da primeti, Brinov ton se nije promenio ni za nijansu, pa ipak, zvučao je nekako utešno. „Bude li svetlosti da primete bela pera, prepoznace primirje i slušaće. Bolje da krenem, majko. Dug je to put i naporno jahanje, čak i za ljude s rezervnim konjima.“

Čim se šatorsko krilo spustilo za njim, Egvena ispusti dug uzdah. Ramena su joj bila ukočena i očekivala je da glavobolja počne svakog trena. Pored Brina se obično osećala opušteno, upijajući njegovo samopouzdanje. Večeras je morala da ga pređe, i mislila je da on to zna. Imao je dobro zapažanje, za jednog muškarca. Međutim, ulog je bio preveliki da bi mu ukazala više poverenja, sve dok se ne bude otvoreno izjasnio. Možda zakletvom poput one koju su dale Mirela i ostale. Brin je pratio Amirlin, a vojska je pratila Brina. Ako mu padne na pamet da će ona beskorisno protračiti ljude, nekoliko njegovih reči moglo bi je predati Dvorani na poslužavniku, sputanu poput praseta. Otpila je veliki gutljaj, osećajući kako joj se toplota začinjelog vina širi telom.

„Još bolje za nas ako veruju“, promrmljala je. „Volela bih da postoji nešto čemu mogu da veruju. Ako ništa drugo ne uradim, Sijuan, nadam se da ću makar uspeti da nas oslobodim Tri zakletve.“

„Ne!“, ciknu Sijuan. Zvučala je zaprepašćeno. „Čak i sam pokušaj mogao bi biti poguban, a ako bi uspela u tome... Svetlost nam pomogla, uništila bi Belu kulu.“

„O čemu pričaš? Trudim se da poštujem Zakletve, Sijuan, pošto smo zaglavljene s njima – zasad – ali Zakletve nam neće pomoći protiv Seanšana. Ako sestre budu morale da se izlože životnoj opasnosti pre nego što budu sposobne da uzvrate, samo je pitanje vremena kada ćemo sve biti ili mrtve ili sa ogrlicama.“ Na tren ponovo oseti oko vrata ađam, koji ju je pretvarao u psa na povocu. Dobro uvežbanog i poslušnog psa. Bilo joj je drago što je mrak sada sakrivao njeno drhtaje. Senke su zaklanjale Sijuanino lice, izuzev vilice koja se bezglasno micala.

„Nemoj tako da me gledaš, Sijuan.“ Bilo joj je lakše da bude ljuta nego uplašena; lako je besom sakrivala strah. Više joj nikada neće staviti ogrlicu! „Iskoristila si sve prednosti otkako si oslobođena Zakletvi. Da nisi lagala uzduž i popreko, sve bismo bile u Salidaru, bez vojske, vrteći palčeve i čekajući čudo. Pa, ti bi bila. Nikada ne bih ni bila pozvana da postanem Amirlin

da ti nisi lagala o Loganu i Crvenima. Elaida bi neometano vladala, a kroz godinu dana niko se ne bi ni sećao kako je uzurpirala Amirlin Tron. Ona bi sasvim sigurno uništila Kulu. Znaš koliko se pogrešno odnosi prema svemu oko Randa. Ne bi me iznenadilo ni da je dosad pokušala da ga otme, samo što je zabrinuta zbog nas. Pa, možda ga ne bi baš otela, ali nešto bi napravila. Aes Sedai bi se verovatno danas borile protiv Aša'mana, bez obzira što Tarmon Gaïdon vreba na obzorju.“

„Lagala sam kada mi se to činilo neophodnim“, zasopta Sijuan. „Kada se činilo da je to radi viših ciljeva.“ Povila je ramena, a zvučala je kao da ispoveda zločine koje ni samoj sebi nije htela da prizna. „Ponekad mi se čini da mi postaje i suviše lako da odlučim kako je nešto neophodno zarad viših ciljeva. Lagala sam skoro svakog. Osim tebe. Samo, nemoj ni da pomisliš kako mi to nije padalo na pamet. Da te ćušnem ka nekoj odluci, ili udaljim od druge. Nije me zaustavljalo ni to što sam želela da zadržim tvoje poverenje.“ Sijuan ispruži ruku kroz tamu, preklinjući. „Svetlost zna koliko mi znače tvoje poverenje i prijateljstvo, no to nije bio razlog. Nije to bilo ni saznanje da bi mi odrala kožu šibom, ili bi me oterala, ako bi saznala za to. Shvatila sam kako mi je potreban neko s kim ću se držati Zakletvi, u suprotnom bih se sasvim izgubila. Zbog toga tebi nisam lagala, kao ni Garetu Brinu, pa nek košta šta košta. A čim budem mogla, majko, ponovo ću položiti Tri zakletve na Štapu zakletvi.“

„Zašto?“ tiho je upita Egvena. Sijuan je razmatrala da joj laže? Stvarno bi je odrala zbog toga. Međutim, njen gnev je nestao. „Ne opraštam laganje, Sijuan. Obično ne opraštam. Ali stoji da je, ponekad, zaista neophodno.“ Kroz um joj sinu vreme koje je provela sa Aijelima. „Dok god si spremna da platiš za to, u svakom slučaju. Videla sam sestre koje su dobijale pokoru za sitnije stvari. Ti si jedna od prvih Aes Sedai nove vrste, Sijuan, slobodna i nevezana. Verujem ti kada mi kažeš da me nećeš lagati.“ Kao ni lorda Brina? To je bilo čudno. „Zašto bi se odricala svoje slobode?“

„Odricala?“ Sijuan se nasmeja. „Ničega se ja ne odričem.“ Ispravila se; glas joj osnaži, a potom se ispuni strašću. „Zbog Zakletvi smo nešto više od obične grupe žena koje guraju nos u svetske poslove. Ili sedam grupa. Ili pedeset. Zakletve nas drže na okupu – jasno iskazan skup uverenja koja sve nas vezuju, usamljena nit koja prolazi kroz svaku sestru, živu ili mrtvu, sve do prvih koje su položile ruke na Štap zakletvi. One su te koje od nas prave Aes Sedai, a ne saidar. Svaka divljakuša može da usmerava. Ljudi mogu da posmatraju ono što mi kažemo na šest različitih načina, ali kada neka sestra kaže: 'To je to, oni znaju da je to istina i veruju nam. Zbog Zakletvi. Zbog Zakletvi se nijedna kraljica ne boji da će joj sestre opustošiti gradove. Najgori

zlikovac zna da je bezbedan pred sestrom, osim ako pokuša da je ozledi. O, Beli plaštovi ih zovu lažima, i neki ljudi imaju čudna poimanja o tome šta Zakletve za sobom povlače, no malo je mesta kud Aes Sedai ne mogu da odu i da budu saslušane, zbog Zakletvi. A Tri zakletve su ono što znači biti Aes Sedai, suština Aes Sedai. Baci to na đubrište, i postaćemo pesak koji spira plima. Da ih se odreknem? Ja ću biti na dobitku.“

Egvena se namršti. „A Seanšani?“ Šta znači biti Aes Sedai? Gotovo od dana kada je kročila u Tar Valon, trudila se da postane Aes Sedai, ali nikada nije stvarno promisllila o tome šta je to zbog čega je jedna žena Aes Sedai.

Sijuan se ponovo nasmeja, samo ovog puta je to bilo pomalo suvo i umorno. Odmahivala je glavom, i zbog tame ili ne, izgledala je umorno. „Ne znam, majko. Svetlost mi pomogla, ne znam. Ali preživeli smo Troločke ratove, i Bele plaštove, i Artura Hokvinga, i sve ostalo između toga. Možemo naći načina da se izborimo i sa ovim Seanšanima. Bez samouništanja.“

Egvena nije bila sigurna. Mnoge od sestara u logoru smatrale su Seanšane tolikom opasnošću da bi čak i opsada Elaide morala da sačeka. Kao da čekanje ne bi učvrstilo Elaidu na Amirlininom Tronu. Mnoge druge su, činilo se, mislile da bi s jednostavnim ponovnim ujedinjenjem Bele kule, bez obzira na cenu, Seanšani nestali. Preživljavanje je gubilo deo svoje privlačnosti ako se radilo o preživljavanju na povocu, a Elaidin ne bi sputavao nimalo manje od seanšanskog. Šta je značilo biti Aes Sedai?

„Nema potrebe da držiš Garetu Brinu nadohvat ruke“, odjednom prozbori Sijuan. „Taj je čovek nevolja koja hoda, to je tačno. Ako se on ne bude računao kao pokora za moje laži, ne bi pomoglo ni kad bi me živu odrali. Ovih dana naprašiću mu uši svako jutro i po dvaput za večer, reda radi, ali ne smeš sve da mu govoriš. Možda bi to koristilo kada bi te on razumeo. On tebi veruje, ali zato mu se stomak vezuje u čvor, jer se pita znaš li šta radiš. On to ne pokazuje, ali ja primećujem.“

Iznenada, u Egveninom mozgu delovi se sastaviše poput kovačke slagalice koja se iznenada složila. Zapanjujući delovi. Sijuan je zaljubljena u tog čoveka! Ništa drugo nije imalo smisla. Sve što je znala o njima promenilo se. To nije obavezno bilo nabolje. Zaljubljena žena često pušta mozak na otavu ako je u blizini čoveka koji je u pitanju. Čega je i sama bila vrlo svesna. Gde je bio Gavin? Da li je dobro? Je li mu toplo? Dosta toga. Previše, u svetlu onoga što ima da kaže. Upotrebila je svoj najbolji glas za Amirlin, siguran i zapovednički. „Možeš lordu Brinu da prašiš uši, ili da spavaš s njim, Sijuan, ali ćeš se paziti kada si s njim. Nećeš dopustiti da ti pred njim izleti nešto za šta još uvek ne sme da zna. Da li si me razumela?“

Sijuan se ukočeno ispravi. „Nemam naviku da puštam jezik da lepeće poput pocepanog jedra, majko“, vatreno je izgovorila.

„Vrlo mi je drago da to čujem, Sijuan.“ I pored toga što su izgledale kao da ih deli samo nekoliko godina, Sijuan je bila dovoljno stara da bi joj mogla biti majka, ali u tom trenutku Egvena je imala osećaj da su zamenile godine. Ovo je možda bio prvi put kada je Sijuan morala da se odnosi prema nekom muškarcu kao žena a ne kao Aes Sedai. Nekoliko godina dok sam mislila da volim Randa, obešenjački pomisli Egvena, šunjala sam se na prstima oko Gavina, i već znam sve što treba da se zna.

„Mislim da smo ovde završile“, nastavila je, hvatajući Sijuan pod ruku. „Malne. Dođi.“

Činilo se da stranice šatora ne pružaju mnogo zaštite, no kad su izašle, ponovo ih je ujedala zima. Mesečina je bila gotovo dovoljno svetla, pojačana odbleskom snega, da se pod njom moglo čitati, međutim taj sjaj je delovao nekako hladno. Brin je nestao kao da ga nikada nije ni bilo. Leana se pojavila koliko da kaže kako nije videla nikoga; potom je, vitkog tela prekrivenog slojevima vune, požurila u noć obazirući se oko sebe. Niko nije znao za Leaninu i Egveninu povezanost, a svi su mislili kako su Leana i Sijuan i bukvalno na ivici otvorenog neprijateljstva.

Prikupljajući ogrtač jednom rukom što je bolje mogla, Egvena se usredredila na zanemarivanje ledene hladnoće dok su ona i Sijuan odlazile u suprotnom pravcu od Leane. Zanemarivati hladnoću i paziti na svakoga ko bi se zatekao napolju. Mada je bilo malo verovatno da bi se iko sada slučajno našao napolju.

„Lord Brin je bio u pravu“, razgovarala je sa Sijuan, „za ono kako je bolje ako Pelivar i Aratela poveruju onim pričama. Ili ako su makar neodlučni. Suviše neodlučni da bi se borili, ili učinili išta osim da razgovaraju. Misliš li da bi s dobrodošlicom dočekali posetu Aes Sedai? Sijuan, slušaš li me?“

Sijuan se trže i prestade da pilji u daljinu pred njima. Grabila je napred ne gubeći korak ni za tren, no sada se okliznula i gotovo sela na zaleđenu stazu, jedva na vreme uhvativši ravnotežu da ne povuče i Egvenu. „Da, majko. Naravno da slušam. Možda neće biti baš puni dobrodošlice, ali sumnjam da će odbiti sestre.“

„Ako je tako, hoću da probudiš Beonin, Anaiju i Mirelu. Za sat moraju da pojašu na sever. Ako lord Brin očekuje odgovor već sutra uveče, ostalo je malo vremena.“ Šteta što nije saznala gde je tačno smeštena ona druga vojska, ali ispitivanje Brina moglo bi da izazove sumnju. Zaštitnicima ne bi trebalo da bude teško da ih pronađu, a ove tri zajedno imale su petoricu.

Sijuan je u tišini saslušala uputstva. Nije trebalo probuditi samo one tri. Kad svane zora, Šerijam i Karlinja, Morvrin i Nisao znaće šta treba da kažu za doručkom. Seme je moralo da bude posejano, seme koje nije moglo da se zaseje ranije iz straha da ne proklija prerano, a sada je imalo užasno malo vremena da poraste.

„Biće mi zadovoljstvo da ih istresem iz ćebadi“, reče Sijuan kada joj je sve izložila. „Ako ja moram da gacam uokolo po ovome...“ Pustivši Egveninu ruku, pođe da se okrene, a onda zastade, ozbiljnog, čak smrknutog lica. „Znam da želiš da budeš druga Gera Kišar – ili možda Sirijla Begend. Po onome što nosiš u sebi, možeš da se meriš sa obe. Samo pripazi da ne postaneš nova Šejin Čunla. Laku noć, majko. Lepo spavaj.“

Egvena je stajala posmatrajući je dok je odlazila – plaštom obavijen obris se povremeno klizao po stazi ljutito mrmljajući toliko glasno da je gotovo mogla da razbere reči. Gera i Sirijla ostale su upamćene među najvećim Amirlin. Obe su uticaj i ugled Bele kule izdigle na nivo koji se retko dostizao i u vremenima pre Artura Hokvinga. Obe su isto tako čvrsto držale u šaci i samu Kulu, Gera vešto okrećući jednu struju u Dvorani protiv druge, Sirijla čistom snagom svoje volje. Šejin Čunla bila je druga priča: ta žena je straćila moć Amirlin Trona, navukavši omrazu većine sestara u Kuli. Svet je verovao kako je Šejin umrla držeći svoje zvanje, pre skoro četiri stotine godina, međutim, duboko skrivena istina jeste da je bila svrgnuta i poslata u doživotno izgnanstvo. Čak su i skrivene istorije pažljivo stupale po nekim oblastima, no ipak je bilo prilično očigledno kako su – pošto je otkrivena i četvrta zavera da je povrate na mesto Amirlin Tron – sestre koje su je čuvale i ugušile Šejin u snu, jastukom. Egvena oseti jezu, ali reče sebi da je to zbog hladnoće.

Okrenuvši se, polako je pošla prema svom šatoru. Lepo da spava? Krupni mesec stajao je nisko na nebu, i ostalo je još tri sata do izlaska sunca, samo što ona nije bila sigurna hoće li uopšte moći da spava.

